

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. III. Jurisdictio delegari cui possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

ex cit. C. 27. eod. v. Nos autem. Articulus Jurisdictionalis est, qui causæ cognitionem continet, ideóque Judicis personam requirit: non jurisdictionalis est, qui non requirit causæ cognitionem, sed nudum ministerium vel executionem aliquam habet, ac idcirco etiam in alia quàm Judicis persona fundari potest, juxta doctrinam Glossæ communiter receptam in *Clement. un. de Offic. & potest. Judic. Deleg. V. Judices.*

§. III.

Jurisdictio delegari cui possit.

SUMMARIUM.

481. *Jurisdictio delegari etiam privatis potest. Delegatus tamen & Subdelegatus SS. Pontificis debet esse constitutus in aliqua Dignitate vel Personatu, aut esse Canonicus Ecclesie Cathedralis.*
482. *Sufficit tamen Dignitas aut Præminentia ad Superioris nuntum auferibilis.*
483. *Delegari Jurisdictio potest etiam extraneo seu non subdito Delegantis.*
484. *Delegatus Supremi Principis cogere subditos Delegantis potest ad acceptandam subdelegationem.*
485. *Delegatus esse potest, qui nec naturá nec Legibus prohibetur.*
486. *Minor 25. annis non potest esse Judex Ordinarius.*
487. *Potest tamen esse Delegatus.*

481. Delegari Jurisdictio non tantum Magistratui potest, sed etiam privato, nullam prius jurisdictionem habenti. *L. Etsi Prætor 3. & L. ult. §. 1. ff. de Offic. ejus, cui mandata est Jurisdictio.* Dum enim mandatur Jurisdictio, datur & conceditur; non verò solum extenditur & dilatatur, uti fit in Prorogatione. Delegatus tamen SS. Pontificis debet vel esse in Dignitate vel Personatu

natu constitutus, vel Canonicus Ecclesiæ Cathedralis. Ita statuitur *C. Statutum 11. prin. de Rescript. in 6.* Eademque qualitates requiruntur in Subdelegato Summæ Sedis. *cit. C. Statutum S. in nullo 3.* nisi aliquis tantum articulus causæ delegaretur, ut cum Glossa excipit Molina *l. c.* Hinc statuit Sancta Synodus Tridentina *sess. 25. c. 10. de Reform. in singulis Concilijs Provincialibus aut Diocesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant iuxta Constitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit Statutum, & alioquin ad id aptas designari, ut præter Ordinarios locorum jis etiam posthac causæ Ecclesiasticæ & Spirituales, & ad Forum Ecclesiasticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et si interim aliquem ex designatis mori contigerit, substituatur Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in ejus locum, usque ad futuram Provinciam aut Diocesanam Synodum: ita ut habeat quævis Diocesis quatuor saltem aut etiam plures probatas personas, ac ut supra qualificatas, quibus hujusmodi causæ à quolibet Legato vel Nuntio, atque etiam à Sede Apostolica committantur: alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad Summum Romanum Pontificem transmittant, delegationes quæcunque aliorum Judicum, alijs quàm his factæ, surreptitiæ censeantur.*

482. Quamvis autem, ut modò dictum est, Delegatus SS. Pontificis esse nequeat, nisi qui in Dignitate aliqua Ecclesiastica vel Præeminentia constitutus, aut Canonicus est Ecclesiæ Cathedralis: sufficit tamen Dignitas aut Præeminentia, tametsi ad nutum Superioris sit auferibilis, uti patet cum ex *Clement. 2. de Rescript.* tum ex eo, quòd passim delegationes fieri solent Vicarijs Generalibus Episcoporum, cum tamen ad nutum Episcopi sint amovibiles. Pariter Delegatus esse potest Prior Conventualis, seu is, qui Congregationi Regularium præest cum jurisdictione, tametsi non sit per electionem constitutus, sed per alium Superiorem Regularem, ac ad nutum sit amovibilis. *cit. Clem. 2. & Statutum 11. de Rescript. in 6.* Nisi in aliquo Ordine Religioso peculiare Constitutiones obstant. Ratio est: quia Conventua-

his Prior & Superior dignitatem Ecclesiasticam gerit, cum habeat præminentiam cum jurisdictione super certo Collegij Corpore ac Congregatione Regularium. Prior verò, quem vocant Claustralem, seu qui Abbati, & Superiori locali subiectus est, esse Delegatus nequit, cum non dignitatem, sed sollicitudinem potius & curam Regularis disciplinae gerere censeatur, ut notant Panorm. in *C. Nisi essent de Præbend. in 6.* ac alij. Similiter Cancellarius in Universitate Studiorum à Romano Pontifice approbata Delegatus Pontificis esse valet, ut cum Azor notat Laym. in *cit. C. Statutum n. 5.* Tametsi enim per se loquendo & præcisè vi Cancellariatus, jurisdictionem non habeat, habet tamen Dignitatem, vel Personatum, seu præminentiam Ecclesiasticam. Quòd si Canonicus Ecclesiæ Cathedralis, postquam directæ ad eum sunt Papales Literæ, Religionem ingrediatur, eas nihilominus exequi potest, uti in *cit. C. Statutum* docent Anton. *n. 14.* & Francus *n. 8.* Quia Status Religionis incapacem non reddit: dummodo licentia Prælati accedat. Et capacitas Delegati consideratur secundum tempus factæ delegationis: quemadmodum in Delegante idem tempus attendendum est. *arg. reg. 73. Juris in 6.* & tradunt Speculator *p. 1. tit. 1. §. fin. n. 22. V. quid si causa*, Francus *cit. n. 8.* ac alij. Hinc à fortiori Summæ Sedis Legatus & Delegatus esse potest Canonicus Cathedralis Ecclesiæ, tametsi Præbendam non habeat. Anton. *l. c. n. 3.* cum Joan. Andr. ac aliorum communi. Sumitur ex *C. siis cui 39. junct. Gloss. de Præbend. in 6.* ubi dicitur, si in Ecclesia statutum sit, ut Dignitas non conferatur, nisi Canonico, sufficere, si quis Canoniam habeat, etsi non Præbendam; secus, si in in statuto expressè dicatur, ut illa Canonico Præbendato conferatur. Ratio est: quia non Præbenda, sed jus spiritualis Officij, Canonicum facit. Denique Romani Pontificis Legati ac Delegati esse possunt Professi alicujus Ecclesiæ Cathedralis Regularis, uti post Panorm. in *C. causam de Judic. n. 9.* notat Sanchez in *Decalogum L. 6. c. 13. n. 83.* contra Archidiacon. Ancharan. Franc. Dominic. Felin. ac alios: quia

& ipsi sunt Canonici Cathedrales, nec Status Religionis repugnat, eo ipso, quòd Abbates & Priores Conventuales, tameti veri Religiosi sint, delegationes Pontificias suscipere possunt, ut modo dixi ex *Clement. 2. de Rescript.*

483. Quemadmodum verò mandari Jurisdictio potest etiam privato, ita mandari potest extraneo seu non subdito Delegantis. Sufficit enim causam esse de Jurisdictione Delegantis, licet is, cui delegatur, non sit de ejus Jurisdictione. Cogi tamen non subditus non potest ad acceptandam delegationem: potest verò subditus. *C. Pastoralis 11. de Offic. Judic. Ordin. C. Pastoralis 28. prin. & C. Prudentiam 21. §. Adjicimus de Offic. & potest. Judic. Deleg. & L. un. C. Qui pro sua Jurisdictione. Judices dare darive possunt.* Ipse quoque non subditus, postquam sponte acceptavit mandatum, cogi potest ad procedendum in causa delegata, uti sumitur ex *cit. C. Pastoralis 11.* ubi additur, non posse Suffraganeum cogi ab Archiepiscopo ad acceptandam delegationem in causa per appellationem ad Archiepiscopum devoluta.

484. Quin Delegatus Supremi Principis cogere ad subdelegationem acceptandam potest quemcunque subditum Delegantis, uti sumitur ex *cit. C. Pastoralis 28.* Ratio dari debet: quia Delegatus à Principe est major & dignior alijs Judicibus Ordinarijs, & in causa delegata ipsis imperare potest. *C. Sanè quia nos 11. de Offic. & potest. Judic. Deleg.* Non tamen debet sine urgente necessitate subdelegare Superioribus in Dignitate constitutis, uti additur *cit. C. 28.* Cæterum circa hanc coactionem geminum dubium emergit. Primum movet Glossa in *cit. C. 21. V. Redarguendus*: quisnam Superior punire debeat Delegatum, si mandatum Apostolicum (idem est de mandato Imperatorio alteriusque Superioris) nolit exequi. Et respondet, quòd Delegans, ad quem illa causa pertinet. Quam responsionem communiter receptam esse ait Imola *ibid. n. 40.* Quamvis Panorm. *ibid. in fin.* velit, quòd etiam ab immediato suo Ordinario perinde, ut alij criminosi, puniri possit, eò quòd mandatum sui Superioris-

perioris exequi contempserit. Alterum dubium est, quomodo intelligendum sit, quod dicitur *cit. C. Sanè 11.* posse à Delegato ob contumaciam vel rebellionem Episcopi, si causæ gravitas exigere videatur, terram, quæ ad ejus jurisdictionem pertinet, interdicto subijci. Sufficere, terram esse subjectam Jurisdictioni spirituali Episcopi, nec requiri, ut sit subjecta temporali, asserunt Felin. *in cit. C. 11. n. 2.* Decius *n. 5.* Covarr. *in C. Alma Mater p. 2. §. 1. n. 4.* Suar. *de Censur. disp. 36. sect. 3. n. 7.* ac alij post Archidiacon. *in C. Si sententia 16. de Sent. Excomm. in 6.* E contrario opinantur cum Vincentio, Panormit. *in cit. C. 11. n. 6.* & Barbatia *col. 5.* terram interdicto subijciendam temporali Episcopi contumacis dominio debere esse subjectam. Quod placet etiam Laymanno *ibid. n. 2. §. Quod denique:* eò quòd *cit. C.* dicat Pontifex, quòd Delegatus terram ad Episcopi jurisdictionem specialiter pertinentem interdicto subijcere possit. Quasi diceretur, si terra alium dominum non habeat, sed Episcopi propria sit, tum interdicti posse. Verùm hoc argumentum corrui, si textus ipse inspiciatur. Sic ille habet: *Ita quòd Judex (Delegatus) secundum negotij qualitatem temperatè procedens, Episcopo vel ingressum Ecclesiæ, vel Sacerdotale Officium interdicit, aut etiam terram illius, quæ ad Jurisdictionem suam pertinet, specialiter Interdicto supponat.* Ubi vides, adverbium *specialiter* non conjungi verbo *pertinet*, sed *supponat*. Unde præferenda est prior opinio, cum posterior nec Jure nec ratione fundata sit. Nam *cit. C. Sanè* absolute & absque distinctione inter Jurisdictionem spiritualem & temporalem dicitur, Judicem Delegatum Pontificis, si Episcopus ei obedire nolit, posse propter ejus contumaciam terram ejus jurisdictioni subjectam interdicto supponere. Neque est ulla ratio, ob quam subjectio temporalis ad hoc sufficiat, non verò spiritualis.

485. Quibus verò qualitibus præditum esse oporteat, cui mandatur jurisdictio, non est hujus loci explicare. Cum constet, eandem ferè, exceptâ atate, in eo requiri, quæ in Judice Ordinario.

rio. Judex autem Ordinarius esse potest, qui nec naturâ prohibetur, ut Surdus, Mutus, perpetuò amens, & Impubes. *L. 12. §. 2. ff. de Judic.* Nec legibus: uti prohibetur Imperitus *Novell. 82. prin. Infamis L. 2. §. si miles ff. Ex quib. caus. infam.* Excommunicatus *C. 24. de Sent. & re judic.* & Bannitus. Nec moribus, uti *Feminae & Servi cit. L. 12. §. 2. ff. de Judic.*

486. Quoad ætatem differentia est inter Ordinarium Judicem ac Delegatum. Ordinarius enim in foro externo constitui nequit minor 25. annis. *L. Cum lege 41. ff. de Receptis, qui arbitr. receper. L. Non tantum 11. ff. de Decurion. L. 8. ff. de Munerib. & honor.* ubi JC. ait: *ad rempublicam administrandam ante vigesimum quintum annum, vel ad munera, quæ non patrimonij sunt, vel honores, admitti minores non oportet.* Cùm enim minores 25. annis ad propria administranda non satis idonei judicentur, multò minùs apti censendi sunt ad Rempublicam administrandam, ut ait Panorm. *in C. cum vicesimum 41. de Offic. & potest. Judic. Deleg.* Potest tamen minorennis esse Judex Ordinarius, si id alicubi permittat consuetudo: quæ *cit. L. Non tantum 11. ff. de Decurionib.* non improbatur. Dubium quoque non est, posse à Principe conferri Ordinariam Jurisdictionem minorenni. Quia conferendo censetur dispensare in ætate: dummodo ex certa scientia egerit. *L. Quidam 57. junct. Gloss. V. Decrevit. ff. de Re Judic. & tradit Glossa communiter recepta in L. cum Prator. ff. de Judic. V. Et Impubes.*

487. E contrario minor 25. annis potest esse Judex Delegatus, adeò ut partes ratione solius ætatis recusare ipsum nequeant. Dummodo annum vigesimum compleverit. *cit. C. cum vicesimum 41. de Offic. & potest. Judic. Deleg.* Sed neque vicesimus annus necessarius est, si ante hanc ætatem jurisdictionem ipsi mandet Princeps ex certa scientia, cùm tunc censeatur in ætate dispensare. Si tamen non constat de Principis scientia, rescriptum tanquam subreptitium impugnari potest. Quin existimant *I-mola in cit. c. 41. n. 12. & Panorm. n. 2.* quòd Princeps impubere

berem ad iudicandum inter partes habilitare non possit. Cùm Principi concessum non sit, Jura naturalia, & quæ Gentibus omnibus communia sunt, mutare. §. *Naturalia Instit. de Jure N. G. & C.* Sed ut Impuberes Judices constituentur, à natura & omnium Gentium consuetudine alienum est: cùm iudicij maturitatem non habeant. *cit. L. Cùm Prætor 12. ff. de Judic.* ubi dicitur, eos, quòd iudicio careant, naturà arceri à iudicandi munere. Poterit tamen Minorennis etiam à non Principe delegari: dummodo partes consentiant, & octodecim annos compleverit. *cit. C. 41. & L. Quidam 57. ff. de Rejudic.*

§. IV.

Qua Jurisdictio delegari possit.

S U M M A R I U M.

- 488. Mandari potest Jurisdictio, quæ jure Magistratûs competit.
- 489. Secus, si nominatim ac specialiter à Principe concessa sit.
- 490. Merum Imperium quid sit, explicatur.
- 491. Merum Imperium de Jure Civili nequit mandari.
- 492. Nisi ratione absentia vel infirmitatis.
- 493. Mandari potest de Jure Canonico.
- 494. Ac universim de consuetudine.
- 495. Voluntaria Jurisdictio Sacra delegari potest. Non item universim Profana.
- 496. Causa Appellationis delegari potest de Jure Canonico, non item de Civili.

488. Regulæ hic instar traditur, quòd mandari possit Jurisdictio, quæ jure Magistratûs competit. *L. 1. prim. V. quæ verò ff. de Offic. ejus, cui mand. est Jurisd. & Gloss. ibi, ac DD. communiter.* Hinc eo ipso quòd quis creatus est Magistratus, proprio quodam suo jure jurisdictionem mandare potest alteri. *L. More majorum 5. ff. de Jurisdic. Cùm igitur Prætor Jurisdictionem habeat vi sui Magistratûs, eam alteri mandare potest. L. Solet prætor 16. & L. seqq. ff. de Jurisdic. Et ita passim Magistratus*

D dd

stratus